

Norsk Folkemuseum
Postboks 720 Skøyen
0214 Oslo
E-post: eli.chang@norskfolkemuseum.no

Spørreliste nr. 244

SJØFOLK

Den som besvarer listen er innforstått med at svaret blir arkivert (anonymt) og blir brukt av forskere i dag og i fremtiden. Brukere av materialet må forplikte seg til å verne opphavspersonens og eventuelt andre personers integritet.

De fleste nordmenn kjenner noen som har vært til sjøs, for kortere eller lengre tid, og mange familier har en sterk tilknytning til havet. Sjøfolkene har vært med på å forme norsk kultur. Til tross for dette har forskere og historikere vært lite opptatt av å dokumentere sjøfolks liv og arbeid. Vi ønsker derfor å samle flere opplysninger om denne gruppen. Hvordan har sjøfolk selv opplevd sitt liv og sitt yrke? Hvordan er de blitt oppfattet av folk på land? Vi håper at flest mulig vil ta seg tid til å svare på spørsmålene. Ta gjerne med detaljer som kan virke selvsagte. Hverdagslige episoder og hendelser er kanskje selvfølgelig for de som opplevde dem, men kan ha stor interesse for de som kommer etter. Det er stadig færre som husker sjømannslivet og sjøfolkene. Hjelp oss med å ta vare på denne historien for ettertiden!

*Les gjerne gjennom hele spørrelisten før du begynner å svare.
Lykke til!*

*Vennlig hilsen
Nettverket av sjøfartsmuseer i Norge*

Norsk etnologisk gransking

Har du arbeidet til sjøs? Hvis svaret er nei kan du gå til side 4.

Om bakgrunnen din

Hvor er du født?

Hva var dine foreldres yrker?

Hvilket yrke hadde du før du dro til sjøs?

Hvor bodde du ved utreise første gang?

Når reiste du ut første gang (år)?

På hvilke fartøy har du arbeidet? Når, og hvor lenge?

Når og hvorfor sluttet du som sjømann? Hva begynte du med da?

Rekruttering

Var noen i din familie sjøfolk? Var det mange sjøfolk i ditt nærmiljø da du vokste opp?

Var det mange du kjente som reiste til sjøs? Hva tenker du var bakgrunnen for valgene deres? Hvordan gikk det med dem?

Hvorfor dro du til sjøs? Hvordan skaffet du deg hyre? Hvordan var ditt første møte med livet på havet?

Mange har tatt arbeid til sjøs uten at de dermed vil kalle seg sjøfolk. Hvem tenker du på som sjøfolk? Hva skulle til for å bli en sjømann?

Arbeidet om bord

Hvilke stillinger har du hatt til sjøs? Har du seilt for flere rederier? Hvilke? Fortell.

Hvilke arbeidsoppgaver likte du og hvilke likte du i mindre grad? Hvordan ble det bestemt hvem som skulle ha de minst populære oppgavene?

Kom det tekniske nyvinninger eller rasjonaliseringer/omorganiseringer som endret arbeidshverdagen?

Tok du noen form for sjømannsutdanning? Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvordan var kontakten mellom de ulike yrkesgruppene om bord?

Hvordan var det å jobbe sammen med folk fra andre land?

Hvordan var arbeidsmiljøet om bord? Opplevde eller så du mobbing eller vold?

Hvilke retningslinjer var det for drikking av alkohol om bord? Hvordan ble de praktisert?

Opplevde du ulykker eller farlige situasjoner? Oppfattet du skipene som trygge arbeidsplasser?

Sjømannskultur

Hadde/har sjøfolk et spesielt fellesskap seg i mellom? Kunne/kan man kjenne igjen sjøfolk på utseende, omgangstone osv.? Hvordan ble man anerkjent som sjømann blant kolleger?

Hva med hobbyer, musikksmak eller selskapelighet? Hva gjorde man i frivaktene? Skilte sjøfolkene seg ut når de kom på land?

Noen sjøfolk valgte å tatovere seg. Kjenner du noen som har slike tatoveringer? Kan du si noe om hvordan disse tatoveringene er og hva de betyr? I dag er det på moten å tatovere seg. Hva tenker du om sjømannstatoveringene sammenliknet med dagens tatoveringsmote?

I havn

Hvor lenge kunne et havnebesøk vare? Var det forskjeller mellom yrkesgruppene når det gjaldt tid i land?

Var det noen havner du likte bedre enn andre? Hva kunne man gjøre når man var i land? Hvilke tilbud benyttet du deg av (sjømannskirker, Velferden, sjapper, idrett)?

Hva kunne man kjøpe av gaver, suvenirer osv.?

På hvilke måter kunne sjøfolk få kontakt med folk fra andre land og kulturer? Hvordan snakket man om forholdene i fremmede land?

Hvordan var norske havnebyer, sammenlignet med utenlandske?

Kontakt med familie og hjemsted

Hvordan opplevde sjøfolkene å komme hjem etter perioder til sjøs? Gikk det greit å komme inn i hverdagslivet på land? Var det spesielle ting man lengtet etter eller grudde seg for? Hva var populære gaver å ta med hjem?

Hvordan så man på de som dro til sjøs? Ble de møtt med skepsis når de kom hjem? Eller ble de bygdas eller nabolagets midtpunkt?

Hvordan opprettholdt familien kontakten med sjøfolkene mens de var ute? Ble familiemedlemmer med på noen av reisene?

Var det forskjeller mellom sjøfolkenes familier og andre familier i lokalmiljøet? Hvordan var det å komme fra en sjømannsfamilie? Var det vanlig at sjømannsfamilier hadde kontakt og holdt sammen?

Var det mulig for sjøfolk å delta i det politiske livet eller i organisasjonsarbeid?

Hva kan du fortelle oss om

Krigsseilere?

Kvinnelige sjøfolk?

Skoleskipkurs? Hvem deltok på slike kurs? Fortsatte de til sjøs?

Spørsmål til deg som ikke har vært til sjøs

Rekruttering

Var noen i din familie sjøfolk? Var det mange sjøfolk i ditt nærmiljø da du vokste opp?

Var det mange du kjente som reiste til sjøs? Hva tenker du var bakgrunnen for valgene deres? Hvordan gikk det med dem?

Mange har tatt arbeid til sjøs uten at de dermed vil kalle seg sjøfolk. Hvem tenker du på som sjøfolk? Hva skulle til for å bli en sjømann?

Sjømannskultur

Hadde/har sjøfolk et spesielt fellesskap seg i mellom? Kunne/kan man kjenne igjen sjøfolk på utseende, omgangstone osv.? Hvordan ble man anerkjent som sjømann blant kolleger?

Hva med hobbyer, musikksmak eller selskapelighet? Skilte sjøfolkene seg ut når de kom på land?

Noen sjøfolk valgte å tatovere seg. Kjenner du noen som har slike tatoveringer? Kan du si noe om hvordan disse tatoveringene er og hva de betyr? I dag er det på moten å tatovere seg. Hva tenker du om sjømannstatoveringene sammenliknet med dagens tatoveringsmote?

Kontakt med familie og hjemsted

Hvordan opplevde sjøfolkene å komme hjem etter perioder til sjøs? Gikk det greit å komme inn i hverdagslivet på land? Hva var populære gaver å ta med hjem?

Hvordan så man på de som dro til sjøs? Ble de møtt med skepsis når de kom hjem? Eller ble de bygdas eller nabolagets midtpunkt?

Hvordan opprettholdt familien kontakten med sjøfolkene mens de var ute? Ble familiemedlemmer med på noen av reisene?

Var det forskjeller mellom sjøfolkenes familier og andre familier i lokalmiljøet? Hvordan var det å komme fra en sjømannsfamilie? Var det vanlig at sjømannsfamilier hadde kontakt og holdt sammen?

Var det mulig for sjøfolk å delta i det politiske livet eller i organisasjonsarbeid?

Hva kan du fortelle oss om

Krigsseilere?

Kvinnelige sjøfolk?

Skoleskipskurs? Hvem deltok på slike kurs? Fortsatte de til sjøs?